

MAGYARÁG

1939. Jan. 16

VIII. No. 16

2 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. Bejegy. la Trib.
Bihor Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:
ÜZV. PASZTOR EDENE

Alapította: PASZTOR EDE

Felelős szerkesztő:
Dr Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

KIRÁLYI SZAVAK:

Románia természeti kincseinek fejlesztése a holnap nap abszolút szükségleteinek egyike; nem hagyhatunk el megannyi produktív kincset. A fejlesztéshez új eszközökre van szükségünk és ezeket az eszközöket meg kell találni.

Semmitmondó hivatalos jelentés a római tárgyalásokról

Egyetlen új megállapodást sem kötöttek. Chamberlain és Halifax elutaztak Rómából

Róma, jan. 14. A római megbeszélésekről most adták ki a hivatalos jelentést, amely a követezőképpen hangzik:

Azokon a megbeszéléseken, amely Mussolini olasz és Chamberlain angol miniszterelnök között zajlottak le Halifax angol és Ciano gróf olasz külügyminiszter jelenlétében, megvizsgálták a tárgyaló felek a pillanatnyi nagyfontosságú külpolitikai kérdéseket és a két birodalom közötti kapcsolatokat. Nyílt és széleskörű eszmecsere történt a két ország között az április 16-iki egyezmény barátságos szellemének folyamánként. A két kormány elhatározta, hogy az angol—olasz szerződés alapján a barátságos együttműködést folytatni fogja és sürgősen megkötik azokat a megállapodásokat, amelyeket az egyezmény kilátásba helyezett. Az angol és olasz államférfiak egyaránt kifejezték a béke fenntartására irányuló akaratukat.

London, jan. 14. Az angol sajtó részletesen foglalkozik a római megbeszélésekkel. A londoni esti lapok, francia forrásból eredő hírek alapján azt írják, hogy Mussolini megnyugtatta a megbeszélések alkalmával Chamberlain miniszterelnököt abban az irányban, hogy Olaszországnak Franciaországgal szemben nincsenek háborús szándékai. Mussolini kifejtette, hogy a békéért akar dolgozni.

A Press Assotiation kiemeli, hogy a megbeszélések hangja nyílt és őszinte volt s lehetővé tették egy esetleges egyezmény megkötését. A megbeszélésektől azonban nem vártak

angol részről újabb kötelezettségeknek a vállalását. A francia sajtó megállapítja, hogy a római tárgyalásokról kiadott jelentés semmitmondó. Chamberlain nem hagyta magát befolyásoltatni.

London, jan. 14. Az újabb jelentések szerint Chamberlain angol miniszterelnök vasárnap délután 5 óra 20 perckor érkezik vissza Londonba. Hétfőn és kedden a külügyminiszterium magasrangú tisztviselőivel be-

Magyarország hivatalosan is csatlakozott a komintern-ellenes egyezményhez

(Berlin). Gróf Csáky magyar külügyminiszter pénteken délután kihallgatáson fogadta Olaszország, Németország és Japán budapesti követeit, akik kormányaik nevében közölték, hogy a három nagyhatalom tudomást szerzett a magyar kormánytól arról a kívánságáról, hogy csatlakozni óhajt a kommunista-ellenes egyezményhez és ezért utasítást kaptak, hogy kérjék fel Magyarországot erre a csatlakozásra. Csáky gróf a magyar kormány nevében Horthy kormányzó hozzájárulásával bejelentette, hogy a meghívásnak megfelelően Magyarország csatlakozik a kommunista-ellenes egyezményhez.

Semleges övezet Kárpát-Ukrajnában

(Prága.) A Rador távirati iroda prágai jelentése szerint a magyar kormány közölte a csehszlovák kormánnyal, hogy elfogadja a kárpátukrajnai semleges övezet létesítésére vonatkozó javaslatot.

A budapesti lapok szerint Munkács városának lakossága vasárnap nagygyűlést rendez és ezen tiltakozik a január hatodikai támadás ellen. Munkácson felhívást bocsátottak ki, amely hangoztatja, hogy a város lakossága a támadás idején megállotta helyét és kész a várost a jövőben is hasonló veszedelmekkel szemben megvédelmezni. A támadásért elégtételt és kárpótlást követelnek. A felhívást a munkácsi

nemzetvédelem elnöke, Vozári Aladár írta alá.

Letartóztatták a pozsonyi „Esti Ujság” szerkesztője elleni merénylet tetteseit

(Pozsony.) Pár nappal ezelőtti hírt adtunk arról, hogy a Pozsonyban megjelenő, magyar nyelvű „Esti Ujság” szerkesztője ellen támadást követtek el. A merénylet ügyében a pozsonyi rendőrhatalóságok bevezették a nyomozást s annak eredményéről a következő hivatalos jelentést adták ki: „azokat az egyéneket, akik a sajnálatos eseményben részt vettek, a rendőrség őrizetbe vette.

A rendőrség egyébként megállapította, hogy a merénylet

nem ismerték annak a cikknek a tendenciáját, amely miatt a támadás történt.

Felosztás előtt áll a magyar parlament

(Budapest.) A bukaresti lapok egybehangzó jelentése szerint a magyar parlamentet feloszlítják. Pénteken ugyanis olyan tumultuozus jelenetek játszódtak le, hogy az ülést több ízben fel kellett függeszteni. Az ülés után Imrédy Horthy kormányzóhoz sietett. A kormány lapja, az „Esti Ujság” követeli a parlament feloszlítását. Bethlen lapja a „8 órai Ujság” szerint a kormány már az urnákat is megrendelte az új választásokra.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

SPORT

Gabriel Marinescu
tábornok lesz a labdarugószövetség elnöke

Bucuresti. — Tekintettel arra, hogy Tilea Viorel drt, a labdarugó szövetség elnökét Románia londoni követévé nevezték ki, a labdarugó szövetség elnök nélkül maradt. Jól-értésült sportkörökben tudni vélik, hogy a labdarugó szövetség élére az illetékes sportfórumok Gabriel Marinescu tábornokot nevezik ki, aki eddig az alelnöki tisztséget töltötte be.

Június 18-án a Román
Kupa döntője

A szövetség titkársága elkészítette a tavaszi program tervezetét. Kijelölték az összes nemzetközi, bajnoki és román kupa mérkőzések dátumait.

Ezek szerint nemzeti bajnoki mérkőzések lesznek február 26, március 5, 12, 19, április 2, 16, 30, május 14, 28, valamint június 4 és 11-én.

Román kupa mérkőzések határnapjai: március 26, április 23 (elődöntők), május 10 (középdöntő), június 18 (döntő).

Nacionalizálják a magyar futballt

A Hungária nem
jöhet Romániába

A magyar szövetség közölte a román szövetséggel, hogy a Hungaria összes romániai szerződéseit megsemmisítették. A szövetség ugyanezt az értesítést küldte az összes országoknak, ahova a Hungariának turára kellett volna menni.

A rendeletet „etnikai” szempontból adták ki. Az O. T. T. keresztül akarja vinni a magyar futball nacionalizálását. A Hungária egyelőre nem felel meg az O. T. T. által előírt követelményeknek és míg a változtatásokat keresztül nem viszik a csapat nem szerepelhet külföldön.

A B. válogatott
sikere

dét győzelem — vereség nélkül

A B.-válogatott fényesen abszolválta keleti turáját. Hat mérkőzést játszott, öt mérkőzést megnyert és egyetlen alkalommal sem vesztett. A mérkőzéseken 18 játékos vett részt. A játékosok mind megtették kötelességüket.

A válogatott mérkőzései:

Bukarest—Ankara 2:1.
Bukarest—Fenerboghce 2:2.
Bukarest—Galata Serai 2:0.
Bukarest—Görögország 4:0.
Bukarest—Athén 3:2.
Bukarest—Pireus 3:1.

A tura hősei: Barátky, Reuter, Pal, Fechete (Negru), Duce és Lenghel.

A góllövők: Barátky (7 gól), Auer (3 gól), Reuter (2 gól), Mihăescu, Gica Popescu, Prassel és Pal egy-egy gól.

Titokzatos gyilkosság
a kastélybanA 75 éves bankár meggyilkolta a ház felett
zsarnokoskodó 42 éves házvezetőnőt

Párisból jelentik: Különös gyilkossági dráma történt Sourdeval les Bois községben. Itt volt kastélya Joseph Labiche 74 éves nyugalmazott bankárnak, aki nála egy évvel idősebb feleségével lakott a kastélyban. Az idős házaspár egy alkalmazott szolgálta ki, a 42 éves Marguerite Renault, akinek szolgálataival a házaspár látszólag a legteljesebb mértékben meg volt elégedve. A háztartási alkalmazott már tizenkét éve állott az idős házaspár szolgálataiban és a volt bankár ismerősei nem tudtak arról, hogy az idős házaspárnak kifogása lett volna a házvezetőnő ellen.

„Megöltem a szobalányt...”

Most azután Joseph Labiche radikális módon intézte el a házvezetőnővel támadt nézeteltérést. Az agastyán agyonlőtte a házvezetőnőt és a gyilkosság indítókául fantasztikus történetet adott elő.

Tegnap délután az idős bankár a faluban egy ismerőseivel találkozott, akit a következő meglepő híradással üdvözölt

— Agyonlőttem a szobalányt, kérem, kísérjen a csendőrségre.

A járókelő nitellenkedve hallgatta az idős ur bejelentését.

sét, de eleget tett kérésének és elkísérte a csendőrségre. Ott Labiche megismételte vallomását, mire csendőrfőnök ki-sérte fel a kastélyba. Itt kiderült, hogy a volt bankár igazat mondott. Az egyik elsőemeleti szalónban vérben fevregve, haldokolva találta Marguerite Renault házvezetőnőt, aki néhány perc múlva meghalt.

A gyilkos vallomása

Joseph Labiche a következő vallomással indokolta meg a gyilkosságot:

— A házvezetőnő valóság-gal rémuralmat gyakorolt fölöttünk és megmérgezte életünket. Tizenkét évvel ezelőtt, mint szobalány került a házhoz és csakhamar megnyerte bizalmunkat. Lassankint egész háztartásunk vezetése az ő kezébe került és zsarnoki hatalmat gyakorolt felettünk. Feleségem nem tudott parancsolni és Marguerite velem szemben érezte hatalmát. Meg akarta akadályozni azt is, hogy ismerőseinkkel érintkezzünk, teljesen el akart különíteni a világtól. Ez azonban mégsem sikerült neki s emiatt állandóan összetűzéseink voltak. Én egyre idegesebb lettem türelmetlenül viselkedése miatt és elhatároztam, hogy

véget vetek ennek a lehetetlen állapotnak. Felmondottam a házvezetőnőnek, ő azonban a felmondást nem vette tudomásul és kijelentette, hogy minden körülmények között a kastélyban marad.

— Tegnap le akartam menni a faluba, de amikor Marguerite észrevette, hogy el akarok távozni a házból, elébem állt és meg akarta akadályozni távozásomat. Én megkértem, hogy engedjen ki a házból, ő azonban továbbra is erőszakoskodott és kijelentette, hogy nem nyílja ki az ajtót. Én elvesztettem türelmemet és rákiáltottam, mire ő gorombászkodott. A szóváltás egyre hevesebb lett, én rendre utasítottam sértései miatt, ő azonban továbbra is sértgetett. A heves jelenet során elvesztettem türelmemet, revolvert rántottam és lelőttem. Miután összeesett, elhagytam a házat, a faluban több ügyemet elintéztem, majd jelentkeztem a csendőrségen.

Egyes feltevések szerint a drámának nemcsak a házvezetőnő zsarnokoskodása volt az oka, hanem érzelmi motívumai is voltak. A 74 éves bankár álítólag szerelmi bosszúból gyilkolta meg a 42 éves házvezetőnőt.

Halállal fenyegetett meg a „Fekete
kéz” egy kolozsvári háztulajdonost

Kolozsvár, jan. 14. Rejtőíves eset tartja izgalomban napok óta a Pillangó-telepen levő Fluturilor ucca lakóit. Egy Szabó nevű háztulajdonos, Fluturilor ucca 12. szám alatti lakos, mintegy 4—5 nappal ezelőtt titokzatos levelet kapott. A levélben ismeretlen egyén életveszélyes fenyegetés mellett arra szólítja fel, hogy ja-

nuár 12-én, csütörtök este 9 óráig bezárólag 7000 lejt helyezzen el meghatározott helyen egy körakás alá, mert ellenkező esetben, ha a pénzt az említett időpontig nem teszi oda, nyomtalanul eltéveszi láb alól. A levél végén az aláírás ez volt: „A Fekete Kéz”.

A rendőrség bevezette a nyomozást.

Az aradi főorvos autója
összeütközött egy teherautóval

Sulyos autószerencsétlenség érte tegnap délelőtt az aradme gyei Soly-nos és Milova községek közötti országuton Cosma Dumitru dr. vármegyei főorvost. A főorvos autójával szembe közeledett a tordai 269-es számú teherautó, amelynek vezetője felhajtott a kötörmelék-ekre. A következő pillanatban megtörtént az összeütközés, amelynek következtében a luxuskocsi sulyosan megrongálódott, a bentülők pedig megsebesültek.

Amikor a két autó összeütközött, a hatalmas teherautó, amely szinte keresztben állt az uton, teljes sulyával a csukott luxusautóra dült és bezúzta annak ablakait, valamint tetejét. A volán mellett helyet foglalt Milán Dumitru soffőr fején és mellkasán szenvedett sulyos sérüléseket, míg a főorvos arcán és felső lábszáran sérült meg könnyebben. Milán Dumitru, a közeli lippai kórházba szállították.

Elhagyta feleségét
— letartóztatták

Banateanu Dumitru fenlak gazdálkodó ellen feljelentést tett a felesége, hogy hűtlenül elhagyta a családját és egy másik asszonnyal közös háztartásba lépett. A temesvári törvényszék a 27 éves gazdálkodót a családja hűtlen elhagyása miatt három hónapi fogházra ítélte és a temesvári ügyészség most elrendelte a letartóztatását.

Hűtlen szolgál a nagy-
váradai tábla előtt

(Nagyvárad). Nicoara Dumitru, Fekete Lajos szármári vaskereskedő üzletében, miniszolga volt alkalmazva. A szolgál mellékkereset után nézett és különböző holmikat lopott az üzletből. A lopott árut Nicoara Riedermann Lajos közvetítésével eladta Reisz Salamonnak. A szármári törvényszék Nicoarát kéthónapi fogházra, Reisz Salamont 15 napi, Riedermann Lajost egyhónapi fogházra ítélte. A tábla a büntetést jóváhagyta.

Hétfőn hirdet ítéletet a hadbiróság Bordás István nagyváradí baptista prédikátor ügyében

Nemzetgyalázás vádját emelte ellene az ellenpárt vezetője

A nagyváradí baptista egyházban évek óta árad ellenségeskedés folyik. A hívek egy része elégedetlen volt a gyülekezet vezetőjével Bordás Istvánnal, aki szigorú rendszabályokat léptetett életbe az ellenségeskedő hívekkel szemben. A prédikátor és az ellenzéki hívek több ízben kölcsönösen megvádolták egymást és az ellenségeskedés következtében egymást érték a rendőrségi feljelentések és vizsgálatok. A többéves háborúskodás eredménye képpen a kultuszminisztérium tavaly felfüggesztette tisztségétől Bordás Istvánt a

baptista gyülekezet vezetőjét.

A kultuszminisztérium által vezetett vizsgálatról függetlenül megindult az eljárás Bordás ellen nemzetgyalázás címén is. Bordás ugyanis — az ellentábor vezetőjének feljelentése szerint — 1937-ben részt vett Budapesten, a magyar fővárosban tartott baptista világ kongresszuson.

A kongresszus után megvádolták Bordást, hogy a kongresszus során Ujpesten beszédet tartott és beszédében azt állította volna, hogy Romániában üldözik a magyar kisebbségeket és a gyűlés után elnekelte a magyar hiszekegyet.

Az ügy a kolozsvári hadbiróság elé került, amely tegnap foglalkozott a baptista „belháborúval”. Bordás képviselőjében Popescu Ilariu kapitány védő szólalt fel, aki azt állította, hogy az egész vád koholmány és azt csak azok terjesztették, akik Bordást el akarták távolítani az egyházvezetői székből és a helyébe akartak kerülni. Bordás valóban nem is vett részt a kongresszuson. A hadbiróság hétfő délelőtt hirdet ítéletet.

A Bi arpusnókiben leleplezett ékszer- c emvészés epilógusa

Zár a á vették dr Pop Cornél
bucuresti ügyvéd vagyonát

Bukarest, jan. 14. (Tribuna jelentése.) Az elmúlt hét folyamán a biharpüspökii hatóságok nagyszabású aranycsempészést fedeztek fel. Dr. Pop Cornél bukaresti ügyvéd sofőrje az autó ülése alatt nagymennyiségű aranyat akart kivinni az országból. A csempészéssel kapcsolatban a fővárosi rendőrség tegnap házkutatást tartott dr. Pop Cornél Cernescu uti lakásán. A házkutatás után lepecsételték az ügyvéd pompával felszerelt lakószobáit és lefoglalták az egész butorát. Megállapítást nyert, hogy az ügyvéd nagy összegeket sibolt.

Ma

JANUÁR 15-én vasárnap
lévén nincs jelentkezés.

HOLNAP, január 16-án
hetiőn

KATONAI LIVRETEK

láttaozása a Cercul de
Recrutare-nál: legnység
álomány 1932 évi koniit-
gens A-M tartalékos tisz-
tek D. kezdőbetűsök.

NYUGDIJASOK:

bele-entő lapot kiváltanak
az P. kezdőbetűsök,
életbeni-eti bizonyi vány
iránti kérvényt benyújtanak
K kezdőbetűsök.

JANUÁR 31-ig kötelesek be-
nyújtani bármely köznapon
váltalatok (5 alkalmazotlon
telül) személyzeti kimuta-
tást a kolozsvári „Inspec-
toratul Industrial” címére
(ajánlott levélben), személy-
zeti befizetési kimutatási
a pénzügyigazgatóság 102

HÁZTULAJDONOSOK

bérleti deklarációkat
a pénzügyigazgatósághoz.

ADÓFIZETŐK (a nagyvál-
lalatok kivételével) adóval-
lomást a pénzügyigazgató-
sághoz

CÉGTABLA-

TULAJDONOSOK január
hó folyamán a repülőbetyeg
illetéket ragasszák fel egy
Borderou-ra, amit benyuj-
tani sehol sem kell, csak
megőrizni ellenőrzés végett

SZEMÉLYAZONOSSÁGI IGAZOLVANYOK

kiadása betürendes sorrend
ben január 25-én kezdődik
Készítse elő állampolgár-
sági bizonyítványát, lívret-
jét, férjes asszonyok há-
zassági bizonyítványukat,
és csináltasson két tény-
képet, amelyet a rendő-
ségen láttamoztatni kell.

Időjárás

Változatlanul szép idő, éjsza-
kai lehűléssel.

Mit láttak a francia képviselők a köztársasági Spanyolországban?

Nyugalom és fegyelem a front mögött, nem bántják az
egyházakat

Páris, jan. 14. Most tért ha-
za Párisba az a francia képv-
selőkből álló bizottság, amely
meglátogatta és tanulmányoz-
ta a köztársasági Spanyolor-
szág helyzetét. A képviselők
beszámolóikban elmondták,
hogy a front mögött az álta-
lak meglátogatott vidéken tel-
jes fegyelem és nyugalom ural-
kodik. Páris volt polgármes-
tere, Raymond Laurent elmon-
dotta, hogy érintkezést kere-
sett az egyházi személyekkel

is és azoktól azt az informá-
ciót nyerte, hogy a kormány
semmi akadályt nem gördít a
szabad vallásgyakorlati elé,
sőt a kormány határozott ki-
váltása az, hogy a köztársas-
sági uralom alatt álló területe-
ken a templomok nyitva állja-
nak a közönség számára.

Lyautey képviselő viszont
elmondotta, hogy a köztársas-
sági Spanyolország az egyet-
len garancia arra, hogy nem
alakul meg határozott francia

ellenes éllel a Berlin—Madrid
—Róma háromszög.

Francois de Tesson beszám-
olójában elmondta, hogy
tapasztalatai szerint a spanyol
köztársasági tábor nem szélső
séges elemekből áll, hanem
egységes, a demokrácia híve-
inek minden árnyalatát magá-
ban foglaló tábor, amely a po-
litikai nűánsz-különbségeket
félretelve, egységesen küzd a
spanyol szabadságért.

János bácsi

mit szól maga ahoz, hogy
Chamberlain üres kézzel jött
vissza Rómából?

— Nem jött üres kézzel, mer
az esernyőjét magával hozta.
Anélkül el se indul, mer fél,
hogy megázik. Pláne, ha Musz
szolinyi szájából megered a
zápor.

— Hát ahoz mit szól, hogy
az angol miniszterelnök nem
akart közvetíteni Franciaor-
szág és Olaszország között.

— Nem bizony, mer' hogy ü
ugyan ügyes kereskedő (Abesz
sziniját meg Csehszlovákiát is
jól elatta), de nem közvetítő
ügynök. Ammán degradálást
jelentene. Csak az a kereskedő
megy el ügynöknek, aki tönkre
megy. Igaz viszont, hogy uta-
zának bátran felcsaphatna.

— A londoni amerikai követ
azt állítja, hogy tavasszal kitör
a háború.

— Én nem hiszek a jóslatok-
na', pláne pejig akkor nem, ha
egy politikus jósol Eddig a bé-
két mentették meg, oszt mije-
n jól nézünk ki, most pejig a
háborút fogják megmenteni.

Hátha az jobban sikerül.

— Hitler az ujévi üdvözlé-
sek során azt mondta a pápai
nunciusnak, hogy ő a békére
törekszik.

— Az szip dolog vót, hogy
pont a pápai nuncius köszön

tette fel. Gondolom titokba mi
jen jókat kívántak egymásnak.
Ha a zsidók mekkapják az ön-
álló államot, akkor jövőre bi-
zonyosan a palesztinai, vagy
a rodézijai követ fogja felkö-
szönteni.

Halálragázolt az autó- busz három szánkázó gyermeket Désen

Dés, jan. 14. Tragikus szerencsétlenség történt a Dés
közelében levő Catun községben. Három tízéves gyerek,
Manzat Onijé, Heres Lajos és Darmanescu György vidá-
man szánkóztak a falu uccáin, amikor váratlanul feltűnt
a dési autóbusz. Az autóbusz valósággal szétaposta a há-
rom gyermeket, akik a helyszínen kiesenvedtek. A hatósá-
gok megindították a nyomozást a felelősség megállapítá-
sára.

Százezer lejes belörés Nagyváradon

Nagyvárad, jan. 14. Vakme-
rő betörés történt tegnap dél-
után Wald Nándor Cuza Voda
ucca 6. szám alatt lakó hely-
béli terménykereskedő laká-
sán. A lakásba ismeretlen tet-

tesek álkulccsal behatoltak,
feltörték a hálósobában levő
szekrényt és egy kazettából
százezer lej készpénzt vittek
magukkal.

Nap oldal

Pillanattelvételek az Ermellékről

Az utóbbi hetek során a sorok írója végiglátogatta Bihar és Szilágyság vidékeit. Vite a vonat síkságon át és festői hegyek között, megállt apró, jelentéktelen átomásokon, kiszállt a nagyközségeknél és alig néhány viskót számláló falunak is alig nevezhető helyiségekben. Volt hely, ahol csak a következő vonatig tartott, ahol napokra megakadt, maga sem tudva, miért.

Szép utazás volt, célian utazás volt. Komoly faluianulmányra sem idő, sem alkalom, minden, amit gyűjtöttem, néhány felületes ismeretség, sok sár a cipőn és egy-két vidám pillanat. Minél az utolsó következő néhány eset.

MARGITTA. — Amit a mozi otlítemkor produkált, az a mimikri, a környezethez való alkalmazkodás csodája. Hatalmas plakát jelzi ugyanis a műsort és a plakátról megtudjuk, hogy Margitta közönsége vasárnap hatkor és kilenckor a következő filmben gyönyörködhet:

SÁMSON

az őszöveiség egyik legszebb jelenetének filmváltozata.

Főszerepben:
Bauer Harry.

(Még jó, hogy Henriket nem csinálták szegény Baurból, ugyebár.)

NYÍRSÍD. kisközség Zilah közelében, a legutóbbi születéseket beleszámlálva, vagy kétszáz lakóval, egy csendőrpóztal, egy postahivatallal és egész külföldi exportunk fedezésére elégséges sárral. Ide érkezett pénzem. (Mit mondtak, nem sok.)

A postán egy bájos kisasszony fogad. Igen, a pénz megjött. Szabad az igazolványokat?

Tessék, személyazonossági rács nincs? De igen, az újságírói, tessék. Hát a bejelentő-cédula? Az is kell, parancsoljon.

— Szabad lesz kérem még talán az állampolgárságit... mondja elbájos mosollyal a kisasszony. — De az nincs nálam. De minek is? hiszen személyazonosságomat az átadottakból bőven megállapíthatja. Ezt meg is mondom. Mire a kisasszony bocsánatkérően válaszolja:

— Kérem az ember sohasem lehet elég óvatos. Ez itt falu, nem város, itt vigyázni kell a szélhámosokra is...

A **VONATON** összetalálkozom egy festőművész ismerőssel, aki rokon látogatás ürügye alatt ment egy kis falusi csendélet-ihletet nyerni Förményesre. Hát ezt mi is megnézzük.

A förményesi rokonok egy-egy földmives emberek, akik örömmel fogadják a gyermekkor óta nem látott

rokonát. Az asztalnál meg is kérdik:

— Hát mivel foglalkozol, öcsém?

— Festő vagyok, bátyám.

— Aztán felszabadultál-e már?

Festő barátunk zavarba jön, aztán nagynehezen megmagyarázza, hogy ő bizony nem olyan becsületes szobafestő, hanem, hogy is mondom csak — fényképeket fest. Felcsillan a bátyám szeme:

— Hát az remek, öcsém, akkor mindjárt meg is kezdhetné mindannyiunk fényképét három példányban, mert hogy kell a személyazonossági igazolványba.

Révész Gyula.

IPAROS UJSÁG

Tanulságos felvilágosítás a fővárosi iparosok részéről

Ugyátszik, Nagyvárad városa az a hely, ahol az iparos összetartás talán példaképét mutatja az ország iparosságának. Nem mulik el hét, hogy más város iparosai ne keressenek fel Várad iparosait a szervezés kérdésével kapcsolatban. Az elmúlt vasárnap bucurestii iparosok látogattak el Nagyváradra s tőlük érdekes dolgokat hallottunk. Bucurestiben pont olyan lázzal fogott az iparosság a céhek megszervezéséhez mint Nagyváradon. A különbség az volt, hogy olyan egyének akarták a szakmai céheket megszervezni, kik a mult idők levitézlett lovagjai voltak. A sok megpróbáltatás után a bucurestii iparosok is körültekintőbbek lettek s ennek köszönhető, hogy nem si-

került őket zavaros vizekre vezetni s meglátták azt az utat, amelyen haladniuk kell. Példaképpen megemlítették, hogy az elmúlt rézsimek alatt egyik leghangosabb iparosa akarta a famegmunkáló céhet megszervezni, annak dacára, hogy ő nem tartozik ezen szakma kötelékébe. Mikor megkérdezték, hogy áll szervezkedés tekintetében azon szakmai céh ahová ő is tartozik, kitérő választ adott, de ami a valóságban nem volt egyéb, mint az az igazság, hogy egyáltalán nincsen megszervezve, mert hisz a játszmát elvesztette az iparossággal szemben. Ellenben a famegmunkáló Céh magában a fővárosban 800 megszervezett tagot számlál és ezt akarta irányítani az a bizo-

nyos nagyhangú iparos ur, aki nek ma az iparosság előtt nem sok mondani valója van.

Ezen kis felvilágosítás alkalmával, amit a bucurestii iparostársaink adtak, felfigyelhet Várad iparossága is, mert ami megtörténik Bucurestiben, nagyban, az ugyanugy fordul elő nálunk kicsiben. Tehát figyeljük meg mi is azon akarnokokat, kik egyéni érdekeik előretolása érdekében képesek az általános iparosérdekeket másodrangúvá deklarálni csak azért, hogy személyük a dicsőtelen fényben tündököljön.

Megbizunk Nagyvárad iparostársadalmában, józanul ítélő képességünkben és mindenkori tud különbséget tenni az akarnokok és az őszinte munkát óhajtó vezetők között.

Végezzük komolyan munkánkat

Ha történetesen nem volna gondjuk az iparosoknak, úgy ők maguk gondoskodnak róla, hogy legyen. Már valahogy megbarátkoztak azzal a gondlattal, hogy különböző iparos-szervek egységes munkát fejtsenek ki közös iparos sorsuk érdekében. Most legújabbban azon folyik a vita, hogy melyik legyen az a helyiség, ahol értekezletüket megtartsák.

Sohasem az a lényeg, hogy hová megyünk tárgyalni, hanem az, hogy miért megyünk tárgyalni. Ha az iparosságnak fontos, hogy szakmai céhek

megalakuljanak, akkor tegyék félre gyerekes kötekedéseiket és tessék a cél érdekében tenni magukat azonálláspontukon, hogy nem engedve a többségnek, kötik magukat téves felfogásukhoz. Hiszük, hogy ezen jelentéktelen kifogások nem bírnak döntő befolyással azon iparostársainkra, akik eddig a megtévesztett, bár nem rosszindulatú utmutatást követték s kötelességüknek fogják érezni részük-ről is a munka elvégzését, a mit a céh-szervezkedés mindnyájunktól megkíván. W. P.

A bőrfeldolgozó céh szervező gyűlése

A bőrfeldolgozó Céh szervező bizottságának f. hó 11-én tartott ülésén dicséretre méltó munkát végeztek, ugyanis a céhet felölelő összes szakmák képviseltették magukat, tekintet nélkül egyesületi hovatartozásukra. A gyűlés elsősorban tisztázta azt, dacára, hogy a Kisiparos Liga helyiségében tartják meg üléseiket, teljesen egyet értenek a Céh megalakítása tekintetében, miután közös érdek azt kívánja. Az eddig elvégzett munkák bizonyítják a szervező bizottság ténykedésének nagy teljesítményét. Ugy Bihar megye, mint a többi megyék iparos centrumaival állandó érintkezésben vannak s

irányítják a szervező munkálatokat. A jövő fogja igazolni munkájuk helyességét, mely hivatva van az iparosok jobb jövőjének megteremtésére.

Az új nemze'védelmi és személyzeti kimutatás-blanketták

kaphatók a

Pásztor Ede cégnél

Piața Mihai Viteazul 4.

A Kisiparos Liga hírei

A cipész szindikátus f. hó 17-én kedd este 8 órakor a Kisiparos Liga helyiségében ülést tart.

A Kisiparos Liga vigalmi bizottsága f. hó 17-én kedden este, valamint 19-én, csütörtök este 6 órakor tartja szokásos üléseit.

A Textil és Ruházati céh szervező bizottsága f. hó 18-án este 8 órakor a Munkakamara helyiségében ülést tart.

A Bőrfeldolgozó Céh Szervező bizottsága f. hó 18-án szerda este 8 órakor a Kisiparos Liga helyiségében ülést tart.

— Felhívás. Mindazon Textil és Ruházati Céh csoporthoz tartozó férfi és női szabók, fehérnemű varrónők, előhímzők, fűzősök, esernyőkészítők, keztűtisők, paplankészítők, kalaposok, női kalapkészítők, sapkások, szőttes szövők, csipkeverők, kötélverők, paszományosok, művirágkészítők, kelme-festők, kucsma-készítő iparosok akik a törvény által előírt Céh tagjai óhajtanak lenni, adatai: ugymint (brevet, mester-könyv, vagy adéverinfa számaikkal bediktálása végett) valamint belépési nyilatkozat aláírása végett, sürgősen jelentkezzenek Str. Alexandri 9. Kovács uridivat szabóságában. Vitézi iparostársaink adataikat küldjék be és a kitöltött belépési nyilatkozatot aláírás végett kipostázzuk. „Textil és Ruházati Céh” szervező bizottsága.

Tegnap folytatta a tárgyalásokat Silviu Dragomir kisebbségi főkörmánybiztos a magyar kisebbség reprezentánsaival

Nagyvárad, jan. 14. Hivatalos jelentés adta hírül a hét elején, hogy Silviu Dragomir kisebbségi főkörmánybiztos a Nemzeti Ujjászületés Frontja és a magyar kisebbség együttműködéséről tárgyalásokat folytatott dr Szász Pállal, az EGE elnökével és gróf Bánffy Biklóssal.

Amint Kolozsvárról jelentik, a keddi tárgyalások folytatását szombatig halasztották el, mivel feltűnést keltett, hogy a volt magyarpárti vezetőket Dragomir főkörmánybiztos kedden még Kolozsváron nem vonta be a tárgyalásokba s éppen ezért kellő megállapodások nem is történhettek. — Dragomir kormánybiztos szerint már kihallgatáson jelent meg Calinescu belügyminiszternél s ez alkalommal a tárgyalások továbbfolytatásának irányelvei kerültek szóba.

Értesülésünk szerint Bánffy Miklós gróf a volt magyarpárti elnökével, Bethlen György gróffal tudatta a tárgyalások megkezdését s éppen ez oknál fogva Bethlen György el is halasztotta Bukarestbe való utazását, nehogy olyan látszat támadjon, mintha a magyar-ság két vonalon folytatná a tárgyalásokat.

Ellenben Bethlen György felkérte a magyarság Bukarestben tatózkodó képviselőjét, dr Willer Józsefet, hogy jöjjön el Kolozsvárra s eddigi tárgyalásai eredményei közlésével vegyen részt a pénieken folytatandó tárgyalásokban. Bethlen György gróf majd a tárgyalások további fejleményeihez képest fog Bucurestiben a befejező megállapodások végett a kormányköröknél megfelelő lépéseket tenni.

belügyminiszter levele a német népközség elnökéhez

Belügyminisztérium.

1939. jan. 10. Szám 675

Fabritius Frigyes urnak
Nagyszeben

— Kérésére s ama meg-
egyezés alapján, mely a né-
met nemzetiségű román ál-
lampolgároknak a Nemzeti
Ujjászületés Frontjába való
belépésére vonatkozik, tisz-
telettel közöljük Önnek, hogy
a minisztérium egy, a Fabri-

tius Frigyes ur (Nagysze-
ben) vezetése alatt álló kü-
lönleges szervezet működé-
sére engedélyt ad. Ez a szer-
vezet a Romániai Német
Népközség egyetemes kép-

viselete és kulturális, gazda-
sági és szociális célokat szol-
gál.

Armánd Calinescu,
miniszter s. k.

Sz. Erzsike hazudott a rendőrségen

Apja nem hogy nem bántotta, de gyalog jött utána Tenkéről Váradra, meghült és meghalt aznap, mikor lányát javítóba vitték

A hét elején részletes riportban számoltunk be a rendőrségi szobában lejátszódott gyermektragédiáról. Sz. Erzsébet 15 éves kislány megszökött szülei tenkei lakásáról és a züllés útján levő leányt a hatóságok vették pártfogásukba. A kisleány — mint utólag kiderült — hazudozott és apját is meg-rágalmazta.

Sz. Erzsike szülei ugyanis — mint egy hűséges tenkei olvasó írja — szegény napszámos emberek. Napszámba járt az

anyja is, amíg beteg nem lett és hályog nem nőtt a szemére. A szegény emberek szeretettel nevelték a kisleányt, aki azonban több ízben megszökött hazulról. Utóljára két héttel ez előtt tűnt el. Az édesapja — mivel pénze nem volt — gyalog jött be utána Váradra, majd miután nem talált rá, ugyancsak gyalog visszament Tenkére. Utközben meglepte a zápor, az idős napszámos meghült és súlyos betegen érkezett

haza. Otthon a betegsége még komplikálódott és tegnap két heti szenvedés után meghalt.

A leány édesanyja csak most szerzett tudomást leánya hollétéről és most tudta meg a rendőrségen közölt vádjait is. A beteg asszony természetesen határozottan állítja, hogy a kisleány vádjai valótlanok. — Örömmel veszi tudomásul a hatóságok intézkedéseit, mert reméli, hogy a leánya ott valóban meg fog javulni.

Önmagát „rabolta” ki a bonchidai állomásfőnök

Kolozsvár, jan. 14. Napokkal ezelőtt nagy szenzációt keltett az a rendőri hír, melynek Burju Ion, a bonchidai állomás főnöke volt a szenvedő alanya. Január 5-ének 6-ára virradó éjszakáján két álarcos bandita behatolt a bonchidai állomás irodájába, rárohantak az ott szolgálatot teljesítő Burjura, ártalmatlanná tették, majd az áldozattól elvett kulcsokkal felnyitották a vaskasszát és magukhoz véve a közel 20 ezer lejnyi összeget, nyomtalanul eltűntek az éjszakában.

A helyszínen megejtett vizsgálat, melybe a kolozsvári rendőrség is bekapcsolódott, nem bírta megállapítani a rablótámadás tetteseinek személyazonosságát. A károsult állomásfőnök vallomása kevés támpontot nyújtott a nyomozó kö-

zegeknek. Burju Ion elbeszélése szerint ugyanis a támadás pillanatok alatt ment végbe, úgy, hogy a banditák személyleírásának pontos meghatározására már nem volt idő. Hátulról támadtak rá — mesélte az állomásfőnök. — Léteper tek a földre... az arcomat a padlóhoz szorították... nem tudom kik voltak. Miután a kezükasszából minden pénzt magukhoz vettek, kivették a kasszakulcsokat a zsebemből, kinyitották a nehéz vasszekrényt és azt az utolsó lejig kiürítették. Távozásuk előtt levetkőztettek s ruháimat az iroda közepén petróleummal meggyújtották, hogy ne tudjak üldözésükre sietni.

A vizsgálatot vezetőknak fel tűnt, hogy az álarcos banditák Burju ruháival együtt a pénz-

tári naplót is elégették és így a pénztári naplóval együtt az összes bevételi és kiadási adatok megsemmisültek, lehetlenné téve minden idevonatkozó ellenőrzést.

A vizsgálatot vezető szerveknek ez a felfedezése alapos gyanúra adott okot, hogy az egész rablótámadás nem egyéb egy ötletes önbetörésnél. Burju valószínűleg már eddig is jelentős összegeket tulajdonított el a kasszából, félt a rovincsolástól s a következményektől való rettegetésében rendezte meg a titokzatos bandita támadást.

A gyanúsított vasúti tisztviselőt újabb kihallgatásoknak vetették alá. Burju Ion erőlyesen visszautasította az ellene emelt vádat és mereven kitartott eddigi vallomása mellett. A pénztári napló elézésére vonatkozólag kijelentette, hogy az álarcos banditák, miután levetkőztették, több papírt dobáltak a ruhadarabokra, hogy jobban égjen. Így kerülhetett kezbe a pénztári napló. Kihallgatása után, kellő tárgyi bizonyítékok alapján Burju Ion-t letartóztatták. A vizsgálat még tart.

Ne fesse a haját!

Hajfestés nélkül a haj visszakapja eredeti színét a

FLOREAL

Haj-regenerator használatával. Nem tartalmaz semmi festékanyagot. A haj magába szívja ezen vizet, elősegíti a haj növekedését, táplálását, melynek fogva az ősz haj rövid időn belül visszakapja eredeti színét és egészségét. Ezenkívül erősíti a haj gyökerét s ellenállóbbá teszi a haj növekedését és szaporodását. 1 ueg ára 60 lei

FLOREAL
HAJ-REGENERATOR

erősíti, szépíti a haját, megszünteti a hajhullást meggátolja az őszülést késő öreg korig

Vezérképviselő: PAP DROGUERIA ORADEA, Boulevardul Regele Ferdinand 9 szám. Naponta postai szétküldés

1.

Velencében van a „Sóhajok Hidja”. Londonban van a Tower Bridge, a „Köd hidja”. Párisban van a Pont Neuf, a „Forradalom-hidja”. Pesten van a Margit-hid, az „Öngyilkosok-hidja”. S Váradon van az Eminescu-téri hid, a „Koldusok-hidja”. Hétfőn és pénteken, hetivásárok alkalmával négyesével, ötösével dőlnek a hid keskeny korlátjához, tenyerüket kifordítják, a fejüket lehajhtják, összehúzzák vállukon kopott rongyaikat s reggeltől késő délutánig zug a földkerekség legszomorubb kórusa:

— Az Isten irgalmára, egy kis kenyérre valót kérek...

Hogy az élet számkivetettjei miért éppen az Eminescu-téri hidat választották ki Várad öt hidja közül, annak igen komoly gazdasági oka van. Ez a hid ugyanis Várad legkeskenyebb s aránylag legforgalmasabb hidja, amely az olaszai területet közvetlenül a piaccal köti össze. Hetivásárok alkalmával ember ember hátán tolong s a forgalom olyan lassu, hogy lehetetlen gyorsan elszállítani a koldus-had előtt. Az embernek oly sok ideje van arra, hogy meglássa a kopott rongyokat, üszkös, soha be nem gyógyuló sebeket, hogy a végén mégis megmozdul a lelkiismeret s az ember aztán belenyul a zsebébe.

Még ősszel ezen a hidon itt találkoztam azzal a koldussal, aki már a modern idők szellemében „dolgozott”, aki már bizonyos koncessziókat vett fel műsorába, mondván:

— Kérnék szépen egy lejt, ha — lehetséges...

Milyen emberséges koldus volt ez a koldus. Ő már tudta, hogy a vasalt nadrág, a kinosán kipucolt cipő s a tulságosan agyonmosott fehér ing már nem minden. Ő tudta nagyon jól, hogy legtöbb esetben az ilyen fényes cipőnek még egy 1 lejes könyöradomány is kinos ügy. Ezért kellett azután ez a mellékmozdat, ez a koncesszió, ha: „lehetséges”. Mert ámbátor a külső majdnem kifogástalan, a koldus kutató szeme három lépésről régen észrevette, hogy: ajaj, régen nem lehetséges s a vasalt nadrág legszörnyesebben maga is nekidőlne a hid keskeny korlátjának.

Bizony, a modern idők szellemé...

2.

Reggel korán kelsz ujságolvásó Polgártárs, — lehet, hogy nem polgártárs, hanem „népcsoport” — s sietsz át az Eminescu-téri hidon. Mint valami grande guignol fantasztikus jelente bontakozik ki a reggeli ködből a kép: csupa csontos kéz mered elő. Csupa csontos, rongyokba burkolt, lesoványodott kar, amikről a nélkülözés, a szociológiai doktrínák ellenére lerágta az izmot és a húst. Az emberbe belédöbben a kérdés: ki állította ezeket ide, ehhez a zuzmarás korláthoz? Mi mindenben kellett keresztülmenniük, amíg elértek idáig a hid párkányáig. Az embert a hid alatt már ismerjük. De ezeket itt fent a hidon, vajjon ezeket is olyan jól ismerjük? Vajjon nem tagjai e ök is annak az emberi társadalomnak, amely dolgozni akar s emellett méltán formál jogot az emberi megélhetéshez. Ők is pont olyan emberek, mint én. De még én, vagy Te, vagy ő, leülök, leülész, vagy leül az íróasztalhoz és dolgozik és tesz és vesz a fűtött szobában, addig akik fel kerültek a hid párkányára, egészen fantasztikus odvakból kerültek elő, tudja Isten honnan, s itt állnak reggel óta, a szájuk fáradtan mozog, s mint régi kopott gramofonlemez ismétlik százszor, ezerszer:

— Az Isten irgalmára, kérek egy kis kenyérrevalót....

3.

A bajusza zuzmarás. Fekete pászszem csillog az orrán. — Kopott bundaféle van rajta. Kezében bádogedényt tart. Ott áll a hid közepe táján. Neve? Nem fontos kérem. Itt nem a név a fontos. Hanem az a fontos, hogy ez az ember száz százalékos rokkant. Talán így született? Vakon? Mem. Magyarázat a régi nótá: — „a háboru. Gáz. Gáz — sikolt fel majdnem a hangja. — Azóta nem látok. Azóta nem tudom, hogy milyen lett az emberek arca.... De azt, még ma is tisztán látom a vak szemem előtt, hogy a mi arcunk akkor nagyon eltorzult...

— Mikor?

Felcsattan a hangja:

— Amikor a gáz jött....

Százalékos rokkant és hábo-

Lehajhtja a fejét.

Furcsa: Sir Basil Saharoff soha nem jött át ezen a hidon. De Vickersék sem jöttek át, Skodáék sem, Schneider Creuzotték sem, Armstrongék sem sőt Stines sem. dz a vak, százrus hős már akkor utban volt ide, erre a hidra, amikor hazavezényelték 1917-ben, mint használhatatlant, mialatt egy zürichi szállodában, a külön teremben az antant és a központi hatalmak fegyvergyárai

békés igazgatósági ülést tartottak s a tantiemeket duplájára emelték fel.

S egy ember akkor már az Eminescu-téri hid felé tartott. Vaksága, rokkantsága, nyomoréksága, tehetetlensége, nyo-

morúsága, szegénysége, rongyai nem veszték kárba. Mind ez már belekalkulálódott a fegyvergyárak profitjába.

4.

Aztán egy asszony. Nem is asszony. Roncs. Arca csupa kötés. Vékony ruhában didereg. A roncs lekuporodik a flaszterre s egyik lába kilóg a híd-ról a Körös vize fölé. Nem komikus? A flaszteren fagyott hórögök, a Körös vizén jégtáblák uszkálnak s az ember, ha siet is, érzi, hogyan fut végig a gerincén az éles hideg. Es az asszony, ez a roncs nem szól egy szót sem. Minek szólna? Lehorgasztja a fejét és vár. Vár a könyöradományra. Vagy jön a könyöradomány, vagy nem jön a könyöradomány. Tertia non datur. — Azaz, hogy mégis van még egy harmadik eshetőség. Ha nincs, nem lesz könyöradomány, akkor már fel sem érdemes, de nem is lehetféltá-páskodni a flaszterról s akkor már nincs más hátra, hogy miután az egyik láb már agy-is lelóg a híd-ról, az ember még utolsó erőfeszítéssel a vasrudak között ápréseli a testét s aztán egészen kúnt lóg és zsupsz, bele a jéges vízbe. Az egész pár pillanatig tart és olyan egyszerű. Na, nem fognak nagy lármát csapni. Hiszen csak egy koldus-asszony volt...

5.

És itt áll a harmadik. A negyedik, az ötödik. Kezikociban a hatodik. aki énekel vékony cérna hangon, ami bele-rág az ember lelkiismeretébe, itt tolonganak a hidon és néznek és jajgatnak és sirnak és nézik kimeredő szemmel a libával olasz káposztával, krumplival, baromfival, zöltséggel, kenyérral, vajjal, hussal teit zekkereteket, amiket cselédek visznek a naccságák után, a kiknek hócipő van a lábukon s a piaci bunda rajtuk szürke mokus, vagy perzsaláb.

Ember a hidon. Sorsok a hidon, Könny a hidon, Kétségbeesés a hidon. Kód a hidon.

Isteni csoda, hogy eddig még nem szakadt le.

Halmay, Árpád.

Gál-féle román-magyar és magyar-román szótár mindenkinek nélkülözhetetlen — csak 25 lej. Kapható lapunk kiadónivatalában.

bármilyen
HA NYOMTATVÁNY -ra

volna szüksége, kérjen előbb árajánlatot a

PÁSZTOR EDE

cégtől, amely modernül felszerelt nyomdájával a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Telefonhívásra megbízottunkat azonnal kiküldjük. Piața Mihai Viteazul 4. Telefon 28-00

Megalakult a Somes tar- tomány szabómunkásai- nak céhe

A nagyváradai Gui Gavril volt az alakuló gyűlés elnöke

(Kolozsvár). A ruházati és textilipari munkások céhe hatalmas érdeklődés mellett alakult meg Kolozsváron. Több száz kolozsvári munkáson kívül a nagyváradai és szatmári munkás-kiküldöttek is megjelentek az alakuló gyűlésen.

Gui Gavril a nagyváradai 320 szabómunkás nevében üdvözölte a résztvevőket. Magyar nyelven Gécz Jakab fiatal munkás beszélt a munkások régi álmának beteljesüléséről, a munkásegység megteremtéséről. Felhívja a figyelmet, hogy a céh élére becsüle-

tes, igazságos és a tömegek előtt rokonszenvvel bíró vezetőket válasszanak.

Az alapszabályok felolvasása után a nagyváradai Gui Gavril választották a gyűlés elnökévé. Több felszólalás után megválasztották az új vezetőséget, amelyben a nagyváradiak jelentős helyet kaptak, majd üdvözlő táviratokat küldtek Ralea munkaügyi miniszternek.

A nagyváradai szabómunkások kedden este fél nyolckor tartják meg céh-gyűlésüket a Wilson uccai helyiségükben.

Kofák keserve...

Költözik a nagyváradai piac. Bucsú a régi sortól. Aki 30 évig árult egyhelyben

A városrendészeti program egyik sarkalatos pontja a piac rendezése. A piacrendezés érdekében már megtették az első lépéseket, megkezdtek az egyes árus csoportok áttelepítését és megkezdtek a piac átrendezését. A rőfösöket, csizmadiákat, az iparosokat átköltöztették a másik oldalra és rákerült a sor a zöldségpiacra is. Ma már megbolygatót kas képét mutatja a zöldség piac is. A bulgárok elköltözték, a sátrakat lebontották. Ugy néz ki a piac, mint egy félig leégett romhalmaz.

A munkások megkezdtek a nivellálási munkálatokat is. A földhányásokat eltakarítják, a földet mindenütt simára laposítják. De, miközben a piac közepén serény munka folyik, a piac szélén kis földhányásokon — miután a fejük felől lebontották a bódékat — ott ülnek az utolsó mohikánok...

Husz lei naponta...

A bulgárok már otthagyták a zöldségpiacot, mint a sülyedő hajót. Csak azok tartanak ki, akik nem találtak maguknak új helyet és akiknek feltétlenül szükségük van a napi árusításra.

Egymásután sorakoznak fel nagytakarítás és költözködészerű rendellenességben. A kész lei nem nagy és nem is változatos. Néhány fej káposzta, pár darab karfiol. Ennyi az egész...

A sort egy jól megiermett asszonyság nyitja meg. Özevgy Bódi Jánosné.

Nem akar tudomást venni a változott helyzetről. Természetesnek találja, hogy ő még mindig itt van.

— Miért mennék? Mi ide valók vagyunk...

Nehezen érti meg, hogy miről van szó. Az idős asszony azonban akkor is erősen tartja magát:

— Nem megyünk. Régen

volt az, amikor mi idejöttünk. Van vagy 30 éve. Hát, hogy mennénk el innen?

Közbe áttekint a szomszédjához, aki éppen „átcsoportosít”. Hol sajnálkozva, hol elégedetten szemléli a fáradságos munkát:

— Mennyi rossz van benne. De, azért van sok szép is benne.

Tájékozódni akarunk. Mi az amiért úgy ragaszkodnak ehhez a helyhez. Mióta itt állunk, még nem láttunk vevőt.

— Mennyit szokott árulni napjában néni?

— Van úgy, hogy még 20 lejt sem árulok. De megessik, hogy 30—40-et is...

Végig a „soron”

A szomszédja balról Nagy József. Jobbról, Nagy Józsefné. A család közrejátja az idős asszonyt. — Azonban a legjobb szomszédi viszony van közöttük. — Nem bánja őket a konkurrencia.

Nagy József már inkább tisztában van a helyzettel. A vállát vonogatja.

— Ha menni kell, hát majd megyünk. Oda, valahova, ahol tesznek bennünket. A jó Isten tudja, hogy hova helyeznek majd bennünket...

A sátrat már lebontották felőle. Egyelőre azonban még kitart a régi hely mellett:

— Bizony, régóta itt vagyok már. Amióta felszabadultam. 1923 óta...

Aztán csendesesen hozzáteszi — De, ha menni kell, hát megyek. Azt a 24 lejt napjában azon a helyen is meg fogjuk keresni...

Nagy Gáborné 30 fej szép káposzta mögött ül. A jól informált asszony benyomását kelti:

— Tavaszig maradunk itt. „Ugy van mondván”. Hogy aztán mi lesz, nem tudjuk.

Az asszony bizonytalanul néz maga elé és csendesesen

mondja:

— 30 éve árulok itten. Volt jó, meg volt rossz idő. Itt se jó. Lehet, hogy ott még jobb lesz.

Nagyné előtt egy halom karfiol fekszik. A nagyobbja 15 lei darabonként. Egy kisebb, ludtőjásnagyságu lehet 8 lei.

Az asszony halkan medítál:

— 20 lejt árultam egész nap.

— Hát hogy lehet, hiszen csak egy karfiol ára 15 lei.

— Igen, de nem viszik.

Majd csendesesen hozzáteszi

— Pedig „Bukarestből” hozattuk...

Vegyes kereskedés — egész kicsiben.

Szörnyű sártengeren kell keresztülhatolni. Újabb csoportjához érkezik az ember. Kis földhalmazon, két káposzta- és karfiolárus között trónol: özvegy Gabóczy Lajosné, 77 éves.

A szakmája elűt a többitől. Vegyeskereskedő. Kicsiben. Egészen kicsiben...

— Veszek a sarokról egy kiló paprikát hitelben és mire eladom, se pénz, se posztó...

Pedig Gabóczyiné mindent megtesz a forgalom érdekében. Mindent árul, ami csak egy ilyen idős asszonytól elkívánható. A paprika mellett, kis csinos babákat lehet venni tőle. A fűszerneműekben pedig bors és kőménymag is kapható.

— Igénytelen asszony vagyok én kérem. Napjában, ha 7—8 lejt árulok...

A beszélgetésbe a szomszéd nője is beleszól. Igazi, jóindulatu asszonyság:

— Nem érdemes rá egy szót sem vesztegetni kérem. Ő már vagy van, vagy nincs. Mi tartjuk itt a saját helyünkön kegyelemből, hogy ne kelljen helypénzt fizetni neki. Mert kérem mindenki meg tud élni, aki igyekszik. Így,

vagy úgy...

Gabóczyiné is konfrázik:

— Igen, én nem megyek koldulni, sem a városhoz segélyért. Hagyanak engem itt árulni és megkeresem a napi szükségemre valót...

Másfél kiló alma...

A gyümölcsárusoknál, mint ha nagyobb volna a forgalom. Bányai Károly éppen almát mér. A kiszolgálás után elégedünk beszédbe.

— Kérem, 36 éve árulok a piacon. Én még az Unirii téren kezdtem... 66 éves vagyok. Sok mindenen mentem keresztül. Ha innen menni kell, hát megyünk. A sátrakat már lebontották, megyünk mi is utánuk, mikor átküldenek bennünket.

Bányai Károly is határozott egyéniség. Szilárd hangon jelenti ki:

— Nincs mit sajnáljunk.

— Hát mennyi árult ma Bányai bácsi?

Az öreg nem habozik:

— Hogy hazugságban ne maradjak, megmondom pontosan. Fél nyolc óta állok itten. Azóta most árultam az első másfél kiló almát...

— Tessék parancsolni Fimom jó alma. Tessék parancsolni.

Özvegy Paller Józsefné invitál. 66 éves. Az egyik szemén hályog van. De nagy igyekezettel árulna.

— 50 éve árusítok kérem. Az én apám gyümölcs „szepzár” volt, tetszik tudni.

— Én pedig hitelbe kapom a „Grenáriától” az almát és úgy árusítom. Szegény asszony vagyok. Nem rendelkezek 100 lájjal se...

Visszakanyarodva, a zöldségpiacra érünk vissza. A következő részen még néhány sátor is fennáll. Egy idős, őshajú bácsi, borsapkával és fűlvédővel szorgoskodik. Mázsási József. 70 éves. Az öreg mitsem tud a változásról:

— Én nem tudok semmit. Hát amikor mondták, megyek...

— 30 éve árulok itt, de mindegy, hogy hova megyek. Az öreg előtt néhány retek van a bódében:

— Ma délelőtt még semmit sem árultam...

Török Tibor.

Hamis nyomon

— Regény — 129

— Mi értelme, hogy ezt bele írjam? — hördült föl March.

— „...hamis tanuvallomásom mal elkövettem” — ismételte Selkirk — „és ezennel szabad akartaomból a következő valamást teszem”...

Selkirk tíz percig állhatatosan diktálta March bűneinek lényegét, beleértve azt is, hogyan készítette elő áldozatát, Henry Ledwayt azzal, hogy saját ruháját adta neki... hogyan rendezte meg, hogy az a látszat keletkezzék, mintha neki bűnös viszonya lett volna Mrs. Hallettel és hogyan tervezte azt, hogy vagyona zömét Mrs. Hallett megszabolása után visszaszerezze...

Amikor March befejezte az írást, Selkirk elolvasta az okiratot, bólintott és csöngtetett.

— Két szobaleányra van szükségünk, hogy mint tanúk aláírják ezt az okmányt — mondta.

Amikor a szobaleányok visszavonultak, March visszanyert valamit régi férfiasságából. Mintha Cornboise személyisége eltűnt volna. Megint a kemény, aggály nélküli ember lett, aki a March-Társaságot alapította.

— Hát megkapta a bosszúját, Selkirk testvér — mondta a fogát vicsorgatva. — De... mivel ez az értékes irat, amit zsebre vágott, azt bizonyítja, hogy nem halltam meg: azt is bizonyítja, hogy Mrs. Hallettnek nincs joga az én vagyonomhoz.

— Szent Isten, erről megfedeztem — rémüldözött Selkirk.

— Maga, úgy látszik, abban a tévhitben él, hogy a házasságomat is mesemmisítette — gúnyolódott March. — Téved. Joan a feleségem, akárhol lesznek is és utánam fog jönni.

Mialatt beszélt, összeszedte a bankjegyeket, amelyeket Selkirk az asztalra tett és gyorsan megszámolta saját pénzét.

— Azt hiszem, azzal az igérrettel bírtam rá Miss Hallettet, hogy magához menjen, hogy meg fogja védeni az anyját?

— És aztán, ha úgy is van?

— Maga becsapta őt. És mivel Miss Hallett barátja vagyok...

— Ó, menjen már a pokolba. Itt akarok öltözködni.

— A maga helyében nem fáradnám ezzel — mondta Selkirk vészjóslóan. — Maga becsapta Miss Hallettet, akinek a barátja vagyok — folytatta Selkirk zavartalanul. — Nos: én pedig magát csaptam be, March.

— Azt ugyanis tudom, maga átkozott bolond. Tudom, hogy maga nem volt a pincében.

(Folytatjuk)

**NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNÉL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4.**

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Szezon utáni olcsó árban ké szítem el ruháját, lóbiás szabósága, Piața Bisericei.

Fényképek
nagyon olcsón és nagyon jól szavatosság mellett

Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagytásokat
Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Szentandrásh, Tarján, Gyires községek részére megbízható ujságárust keresünk jó kereset tel. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

14—16 éves fiukat felvesz a Forum Cartonaj, Str. Pacii 17. 129

Magbízható ujságárusokat jó keresettel felvesszünk Hegyközségek, Száldobágy, Csátár, továbbá Szalárd, Hodos és Szent Imre községek részére. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Kocsist keres Szigety kertgazdasága. Str. General Mo-soiu 2. 141

Egy ügyes kifutófiu felvétetik Spitz vaskereskedésébe. 142

VÉTEL-ELADÁS

Eladó 2 jókarban lévő férfiöltöny. Chetel Venetia 81. — Nyulás. 146

20 drb. selyem fajbirka eladó. Kopernik ucca 15. 145

Selejtes kreppapir tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

Eladó teljesen új 50-es, 100-as légfűtéses csibeköltőgép, továbbá 300-as, 500-as műanya. Kühne gyártmányok. Oradea, Str. Franceză 12. 43

Eladó házhely. Értekezni Str. O. Iosif 25/b. 144

Villanymotor 1 HP, kitűnő gyártmány eladó. Str. Prof. Ursu 1. Granaria. 143

Háztulajdonosok figyelmébe. Lakó-bejelentő nyomtatványok a pénzügyhöz (Declaratio) kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

KÜLÖNFÉLE

Hegedű tanítást București-i konzervatorium metodusa szerint, jutányos áron vállalkoz. Cim: Str. Cogălniceanu 2-c. 1. Hönig. 109

1939. évi előjegyzési és zseb-NAPTÁRAK

legnagyobb választékban kaphatók a
Pásztor Ede cégnél
Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul No. 4.

Meghalt a vádlott -- megszüntették az eljárást

(Nagyvárad). Cordos Jean szármári váltóór a Szatmár mellett, ugynevezet „Capul Podului” őrház mellett teljesített szolgálatot és ott „D”-tipusu jegyeket árusított. A váltóór mintegy 12 000 lei értékű jegyet adott el, azonban ezzel az összeggel nem akart elszámolni. Ezért önbetörést színelte és azt állította, hogy a 12 000 leit ellopták tőle. A

vizsgálat bebizonyította Cordos bűnösségét és azonnal elbocsátották az állásából. Ezen kívül a bíróság előtt is felelősségre vonták és a szármári törvényszék hathónapi fogházra ítélte. Cordos a táblához fellebbezett, a tárgyalást azonban nem lehetett megírítani, mert Cordos időközben meghalt. A tábla ezért megszüntette az eljárást.

Február 12-én szentelik fel az új erdélyi római katolikus püspököt

Kolozsvár, jan. 14. Országos ünnepség keretében február 12-én szentelik püspökké Márton Áron újonnan kinevezett gyulafehérvári püspököt. A kinevezésről szóló pápai bulla a bukaresti nunciaturára megér-

kezett és Gyulafehérvárra továbbították.

A püspöki szentelés pontos programját most állítják össze. Egyelőre annyi biztos, hogy a felszentelést Casula Andrea bukaresti pápa: nunciuc végzi

és a felszentelésen a kormány hivatalos kiküldöttje is jelen lesz. De résztvesznek az összes többi felekezetek főpapjai és Erdély és Bánság katolikus társadalmának egyházi és világi képviselői is a felemelő ünnepségen. A püspökszentelés ünnepélyes szertartása a Szent Mihály templomban fog lefolyni.

Rádió műsor

VASÁRNAP

BUCUREȘTI. 7.30 Torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny háztartási, orvosi tanácsok. — 9.55 Istentisztelet. 12 A katonai nevelés órája. 13 Hírek. 13.10 Dinicu zenekar. 14.10 Hírek. 14.30 Déli zene. 15.05 Vidám műsor. 18 Stanescu zenekar hangversenye. 19 A hétről 19.15 Szórakoztató zene. 20 A nemzet órája. 21 Hangjáték. 22 Hírek. 22.15 Tánckor. 23 Hírek. 23.15 Operettlemezek. Majd hírek külföldre német és francia nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 9 Lemezek. 9.40 Hírek. 10 Unitárius istentisztelet. 11 Református istentisztelet. 12 Egyházi népének és szentbeszéd. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Operaházi zenekar. 14.20 Világhíradó. 15 Hanglemezek. 16 Gazdáknek. 16.45 Telefongyári Dalkör. — 17.30 Előadás. 18 Hadnagyavata. 18.30 Nótaszerző cigányprimások szerzői bemutatója. 20.05 Hírek. 20.25 Magyar női zongorán. 20.50 Sport. 21 Hangjáték. 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.30 Hírek német és olasz nyelven. 23.40 Hangversenyzenekar. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ

BUCUREȘTI. 6.45 Torna. Reggeli hangverseny. Hanglemezek. 12 Szórakoztató zene, hanglemezek. 13 Időjárásjelentés, időjelzés. 13.10 Déli hangverseny. 13.40 Lemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Poenaru énekes hangversenye. 18.22 Éneklőfűrés. 18.40 Nanescu Tana énekel. 19 Felolvasás. 19.15 Rádiózenekar. 20 Felolvasás. 21.20 Zongorahármas. 22 Hírek. 22.15 Tánckor. 23 Hírek. 23.15 Vendéglői zene. Majd hírek külföldre németül és franciául. — Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 13 Déli hangverseny, időjárásjelentés. 13.10 Zongoraszámok. 13.40 Hírek. 13.55 Énekszámok. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 17.15 Diákféltő. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Előadás. 18.30 Hegedűszámok. 19 Felolvasás. 19.35 Az 1. honvéd gyalogezred zenekara. 20.05 Hírek. 20.30 Előadás. 21.10 A Dánzigi Rádió Európa-hangversenyének közvetítése. 22.05 Régi kedvelt hanglemezek. — 22.40 Hírek. 23 Szalonő. — 23.30 Hírek. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek